

**КАРЛ ФРІДРІХ ОТТО ВЕСТФАЛЬ – ВИДАТНИЙ
НІМЕЦЬКИЙ НЕВРОПАТОЛОГ І ПСИХІАТР
До 190-річчя від дня народження**

Карл Фрідріх Отто Вестфаль народився 3 березня 1833 р. в Берліні в сім'ї лікаря Отто Вестфала (1800–1879) і Кароліни Фредерики Гейне. Його дядько був медичним директором лікарні Шаріте. В Берліні Карл Вестфаль отримав блискучу освіту. В 1851 р. поступив у Берлінський університет, але наступний семестр вчився в Гейдельберзькому університеті, а взимку 1852 р. перейшов у Цюріхський університет. Саме в Цюріху Карл Вестфаль зустрівся з видатним німецьким фізіологом Карлом Фрідріхом Вільгельмом Людвігом (1816–1895), який в 1849–1855 рр. працював ординарним професором кафедри анатомії і фізіології Цюріхського університету. Карл Вестфаль захопився фізіологією, почав працювати в лабораторії фізіології і згодом написав дисертаційну працю «De aquae secretionem per renes» (Виділення води нирками).

Після навчального відрядження в Париж та Відень він отримав докторський ступінь. З 1857 р. працював асистентом у віспяному відділенні берлінської клініки Шаріте. В 1858 р. перейшов працювати асистентом кафедри психічнохворих до проф. К.В. Іделера. Перше враження на початку своєї психіатричної кар'єри було негативним: К. Вестфаль важко сприймав примусові методи лікування психічнохворих пацієнтів. Прихід нового керівника В. Грізінгера в 1861 р. змінив ситуацію в кращий бік. В цьому ж році К. Вестфаль був обраний приват-доцентом психіатрії Берлінського університету, отримав аудиторію для лекцій і дозвіл на лікування деяких пацієнтів.

В 1868-1869 рр. Карл Вестфаль через конфлікти відійшов від психіатрії і почав займатися терапією і епідеміологією та отримав посаду завідувача кафедри натуральної віспи та внутрішньої медицини. Але в 1869 р. після смерті В. Грізінгера – став ад'юнкт-професором психіатрії, клінічним інструктором кафедри, завідувачем відділення психічних та нервових захворювань. В 1871 р. К. Вестфаль був призначений директором клініки психічних та нервових хвороб і цю посаду він займав до 1889 р. В 1874 р. К. Вестфаль отримав звання професора психіатрії.

Науковий спадок К. Вестфала великий та багатогранний. Його наукові роботи друкувалися, головним чином, в журналі «Archiv für Psychiatrie und Nervenkrankheiten», який він видавав з 1868 р. Працюючи невропатологом К. Вестфаль почав досліджувати сексуальні девіації. Ще в 1869 р. вчений назвав «одностатеве кохання» «протилежним» або «викривленим» сексуальним потягом і перейменував педерастію в «сексуальну інверсію». В 1870 р. Вестфаль описав в статті 2 пацієнтів, діагноз хвороби яких з часом почав називатися «гомосексуалізмом».

Деякі вчені вважають, що поняття «гомосексуалізм» було введено К. Вестфалем. Також вчений описав пацієнтку «із сексуальними почуттями зміненої направленості» як захоплюючу «хлоп'ячими забавами», яка любила одягатися «як хлопчики». К. Вестфаль зробив розповсюдженою помилкову ідею, що гомосексуалісти-чоловіки стають жіночими, а гомосексуалісти-жінки мають чоловічі риси. Вчений вважав, що сексуальна інверсія – це захворювання, яке потрібно лікувати лікарям, а не карати законами.

В 1871 р. науковець детально описав прояви агорафобії – страх відкритого простору. Навів приклад трьох чоловіків, які проявляли тривогу і почуття страху, коли були вимушені увійти в громадські місця міста. В 1877 р. він дав класичне визначення нав'язливих станів, хоча сам термін раніше був запропонований І.М. Балінським. В 1877 р. К. Вестфаль подав першим опис нарколепсії (раніше за Ж. Б. Желіно) і описав каталепсію. Ці матеріали він представив на з'їзді Берлінського медичного і психологічного товариства.

В 1875 р. К. Вестфаль незалежно від В. Ерба описав феномен глибоких сухожилкових рефлексів за рахунок реакції скорочення м'язів. Дещо пізніше він на основі колінного рефлексу продемонстрував зв'язок між спинною сухоткою та прогресивним паралічем. К. Вестфаль та В. Ерб описали глибокий сухожилковий рефлекс при спинній сухотці, пізніше відомий як симптом Ерба-Вестфалья. Він описав симптом екстрапірамідних порушень: при пасивному тильному згинанні стопи це положення деякий час зберігається.

В 1876 р. К. Вестфаль на Гамбурзькому з'їзді природознавців доповів про самостійну форму психічного захворювання – гостру паранойю.

В 1883 р. К. Вестфаль описав хворобу «псевдосклероз». Адольф фон Штрюмпель дав опис цієї хвороби в 1898 р. і назвав її «синдромом Вестфалья-Штрюмпеля». В 1912 р. ця хвороба отримала назву гепато-лентикулярної дегенерації С. Вільсона. Після досліджень в 1960 р. російського невропатолога А.В. Коновалова хвороба отримала назву «хвороба Вестфалья-Вільсона-Коновалова».

В 1885 р. вчений опублікував випадки паралічу кінцівок у 4 хворих, що характеризувалися періодичністю та втратою збудливості під час електричної стимуляції. Пізніше ця патологія отримала назву «гіпоглікемічний періодичний параліч».

Разом із своїм соратником-колегою Л. Едінгером, К. Вестфаль причетний до опису додаткового ядра третього ококорухового нерва: ядро Едінгера-Вестфалья. В 1889 р. К. Вестфаль разом з Малкоффом і Васерманом встановили зв'язок між малою хореею при ревматизмі та бактеріальною інфекцією.

К. Вестфаль виховав цілу школу відомих неврологів, невропатологів, психіатрів. Він був членом декількох наукових товариств, приватним медичним радником, журналістом. Його роботи друкувалися в солідних спеціальних журналах. «Збірник наукових праць» в 2-х томах К. Вестфалья в 1892 р. надрукував його син.

Після 1886 р. у Карла Вестфалья почала прогресувати психоневрологічна хвороба, яка привела його до відставки. К. Вестфаль помер 27 січня 1890 р. в Кройцлінгені на 57 році життя. При аутопсії були виявлені атрофія лобних долей мозку і дегенерація задніх провідних шляхів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Визначні імена у світовій медицині / за ред. О.А. Грандо. – Київ: РВА «Тріумф», 2001. – 320 с. – Зі змісту: [Вестфаль Карл (Westphal Karl Friedrich Otto, 1833-1890)]. – С. 127.
2. Кудрявцев М. Вестфаль Карл / М. Кудрявцев // БМЭ в 36 т. / гл. ред. А.Н. Бакулев; 2-е изд. – Москва: Госмедиздат, 1958. – Т. 5: Везикула – Вулканизация. – Стб. 285-286.
3. Присман И. Вестфалья симптомы / И. Присман // БМЭ в 36 т. / гл. ред. А.Н. Бакулев; 2-е изд. – Москва: Госмедиздат, 1958. – Т. 5: Везикула – Вулканизация. – Стб. 286-287.